

Yeşaya, kırk beşinci bölüm

- I. Yahuda'yla ilgili peygamberlikler (1-12)
- II. Uluslarla ilgili peygamberlikler (13-27)
- III. Efraim ve Yahuda'yla ilgili uyarıcı önbildiriler (28-35)
- IV. Tarihsel parantez: Sanherib'in saldırıları ve Hizkiya'nın hastalığı (36-39)
- V. Tanrı'nın yüceliği ve görkemi (40-48)**
 - A. Yerusaleml avutulacaktır (40:1-11).
 - B. Yerusaleml'in avuntusu Tanrı'nın eşsizliğidir (40:12-27).
 - C. Yalancı ilahların güçleri ve bilgileri Tanrı'ninkiyile kıyaslanamaz (41).
 - Ç. Tanrı'nın seçkin Uşağı tanıtılır (42:1-7).
 - D. Tanrı'nın kişiliği açıklanır (42:5,8,24).
 - E. Tanrı'ya yeni bir övgü söylenecek (42:10-12).
 - F. Tanrı, düşmanlarını yenecek, körlere ışık ve rehber olacak (42:13-16).
 - G. Tanrı'nın uyarılarına aldırmış etmeyenler yargılanacaktır (42:17-25).
 - Ğ. Tanrı, İsrail'i dünyanın dört bir yanından toplayacaktır (43).
 - H. Kurtulmalıkla kurtaran başka Tanrı yoktur (44).
- I. Tanrı'dan başka Tanrı ve Kurtarıcı yoktur (45:3,5,6,14,15,18,21,22).**
 - 1. Tanrı Koreş'i meshedecekti (45:1-6,13).**
 - a. Koreş Tanrı'yı tek Tanrı olarak tanısın diye (45:3)
 - b. Yahudileri bedelsiz ve armağansız ülkelerine göndersin diye (45:4,13)
 - c. Tüm uluslar Tanrı'yı tek Tanrı olarak tanısınlar diye (45:6)
 - 2. Tanrı tasarıları açısından sorguya çekilemez (45:7-12)**
 - a. Sonsuz yaşam O'ndandır (45:8)
 - b. Dünyayı Yaratan'dır (45:7,9-12)
 - 3. Tanrı'ya güvenenler rezil olmayacaklar (45:14-25)**
 - a. Tanrı onları Babil'den kurtaracak (45:14,20).
 - b. Tanrı O'na her iman edene sonsuz yaşam verecektir (45:17,19,22-25).

45:1 milletler: Koreş'in egemenliği Mısır ve Akdeniz'den Hint Denizi'ne, Etiyopya'dan Kara Deniz'e uzanıyordu. Kilikyalılar, Suriyeliler, Babilliler, Lidyalılar, Likyalılar, Partlılar ve Baktrialılar onun yendiği uluslar arasındadır.

kralların belini gevşetmek: (Daniel 5:6). Orta Doğu'da yaygın bir giysi olan kaftanın bağlanmış hali bir güç simgesiydi (Eyup 38:3) ama çözülmüş hali ise bir güçsüzlük simgesiydi (Eyup 12:21). Tanrı ulusları güçsüz, Koreş'e karşı direnmez kılacaktı.

elini tuttuğum: (Hezekiel 33:24,25 ile karşılaştırın.)

Koreş: (41:2,5,25; 44:28'le ilgili notları inceleyin.)

mesihine: Bu bölümden başka tüm Kutsal Yazı'da Tanrı'nın mesihi sözü ya İsrail'in bir kralı ya da İsa Mesih için kullanılır. «Mesholunan hükümdar»ın İsrail'i kurtaracağı bekleniyordu (Daniel 9:25-26). Bu Kurtarıcı Davut'un soyundan (11:1) olup Beytlehem'de doğacaktı (Mika 5:2). Koreş'in o Mesih olması olanaksızdır. Ne var ki, Koreş'in buyruğuyla İsrail'in sürgünden özgür kılınması, Mesih'in günahlıları günahın köleliğinden kurtarmasını simgeler. Bu nedenle Koreş Mesih'in bir ilkörneği olarak kabul edilir.

Tanrı Koreş için «çobanımdır» demişti (44:28). Şimdi onu çok yüksek bir unvanla adlandırdı: «Rabbin mesihi», Rabbin istemini yerine getirmek için atanmış (mesholunmuş) olan anlamına gelir (44:28; 46:11). Koreş, Yahudiler'i İsrail'e geri göndererek ve Yerusalem'de Tanrı'nın tapınağını yeniden yaptırarak Yüce Olan'ın istemini yerine getirdiği için İsa Mesih'i simgeledi. İsa Mesih, Koreş'in yaptığı gibi kısıtlı bir bölümünü değil, Tanrı'nın bütün istemini yerine getirmeye geldi (Yuhanna 4:34; 5:30; 6:38).

Rab şöyle diyor: Tanrı'nın Yahudi olmayan bir krala seslenmesine Kutsal Yazı'nın bir başka bölümünde rastlanmaz. Firavun'la (Tekvin 41:1) Nebukadnetsar (Daniel 2:1) rüyaları aracılığıyla uyarıldılar. Ama Koreş'ten başka, uluslardan hiçbir egemen adıyla çağrılmadı, Tanrı'nın mesihi olarak tanınmadı.

45:2 tunç kapıların kanatlarını kıracağım: «Tarihin Babası» takma adıyla tanınan, İ.Ö. 450 yıllarında ün kazanan Yunanlı tarihçi Herodot'un bildirdiğine göre, Babil'in tunçtan yapılmış (kaplanmış) 100 sur kapısı -- surların dört yanında yirmi beşer kapı -- vardı (Mezmun 107:16). Tarihten öğrenildiğine göre Koreş Babil'e saldırmamıştır. Babil kralı Nabonidus'un savaş alanında yenilmesi sonuncunda mı yoksa bir başka neden yüzünden mi bilinmez; Babil kapıları Koreş'e açıldı. Ne surların ne de kapıların şahmerdan adlı silahtan zarar gördüklerini gösteren bir iz vardır. Tarihsel kanıtlara göre Koreş Babil'i zorla yenmedi. Bu ayetin önceden bildirdiği gibi Koreş'in önünden engellerin kaldırıldığı anlaşılır.

Mesih inanlısı engellerle karşılaşır. Ne var ki, onların karşısındaki tutumu asla «Yapamıyorum, dayanamıyorum!» olmamalıdır. Tam tersine, Mesih inanlısı «Beni güçlendiren Mesih aracılığıyla her duruma göğüs gelecek güce sahibim» (Filipililer 4:13) diyebilmelidir.

45:3 seni adınla çağırın: Koreş (45:1) Tanrı'yı daha tanımazken (45:4,5) adını Tanrı'nın Kendisi taktı (45:4). Nedeni şöyle belirtilir:

1. Koreş İsrail'in Tanrısı'nın Yahve olduğunu bilsin diye (45:3)
2. Tanrı'nın uşağı Yakup, seçtiği İsrail Koreş'in egemenliğinden yararlansın diye (45:4)
3. Dünyada olan herkesin ilgisi Tanrı'dan başka bir tanrı olmadığına yönlendirilsin diye (45:6).

Tanrı'nın her insanı adıyla tanıdığını söylemeye gerek bile yoktur. Aynı zamanda O Kendisinden başka hiçbir Tanrı olmadığına herkesi inandırmak ister, herkesi Kendi istemini yapmaya çağırır. Her kişinin etkileyebildiği bir çevresi vardır. Koreş gibi ünlü bir egemen olmasa da, her bireyin egemenlik sürdürdüğü bir köşe vardır. Ya anne, baba, abla, ağabeyi olarak sözünü birkaç kişiye geçirebilir ya da tanıdıklarının sevdiği bir kişi olarak düşünceleri dinlenir, kendisine de saygı gösterilir. Tanrı kişinin kendi kuşağına tanıklık etmek için etkisini kullanmasını ister (Mezmun 78:4,6,7).

bilesin diye: Koreş'in tanıklığı Ezra 1:2,3'te bulunur.

karanlığın hazinelerini ve gizli yerlerin saklı zenginliğini sana vereceğim: Koreş'in ele geçirdiği en büyük hazineler Lidya ve Babil'dendi. Lidya kralı Kresus Koreş'e saldırdığı zaman Koreş yalnız Kresus'u geri çevirmekle yetinmedi, ondan öç almaya koyuldu. Zamanla Sardis'i (Salihli yakınında bulunan bugünkü Sart Mustafa ve Sart Mahmut) yenerek zengin bir krallık olan Lidya ile ona bağlı olan eyaletleri kendi egemenliğine geçirdi (Vahiy 3:3). Kresus'un zenginliği dillere destandı. Koreş'in ele geçirdiği bu zenginlik, onun çeşitli ülkelerde sürdürdüğü savaşların giderlerini karşılamak için çok yararlı oldu. Lidya krallığını yendikten on yıl sonra Koreş, amcası Daryus'un Pers ordularıyla birlikte Babil'e saldırdı. (Yeşaya bu olayı 210 yıl önce Tanrı'nın vahiyiyle bildirdi ve Daniel de gerçekleşmesini kaleme aldı [Daniel 5]).

Koreş, Babil'in ve yendiği başka ülkelerin hazinelerini -- kilit altında korunup gün ışığına çıkartılmamış altın, gümüş ve diğer değerli servetleri -- ulusal hazineye aktardı. Bu başarı Koreş'e sağlandı. Tanrı'nın bundaki amacı «İsrail'in Tanrısı Ben olduğumu bilesin diye ... vereceğim» cümlesinde açıklanır. Koreş'in kendi, «Göklerin Tanrısı Yahve dünyanın bütün krallıklarını bana verdi ve Yahuda'da olan Yerusalem'de Kendisi için ev yapmamı bana emretti» diye açıkladı (Ezra 1:2). Bununla hem Tanrı'yı yüceltiyor, hem de Tanrı'nın istemini yerine getirmek üzere Tanrı'yla işbirliği yapmak için kendini adadığını bildiriyordu (44:5,28).

45:4 sana ad taktım: Tanrı Koreş'e belirli unvanlar verdi: «Çobanım» (44:28), «mesihim» (45:1), «istemimi yerine getiren» (44:28).

seçtiğim İsrail için: (41:9; 44:1,26-28)

45:4,5 sen Beni tanımazken: Koreş daha Tanrı'yı tanımazken Tanrı onun için sayısız kutsamalar hazırladı. Her insan Tanrı'nın kendisine gösterdiği iyilikten söz edebilir (Matta 5:45).

1. O, haberleri olmadan insanları kayırır.
2. O, karşılık almadan insanları sever.
3. O, değeri bilinmeden bilgelikle egemenlik sürer (Romalılar 11:33).

sana kuşak bağladım: Tanrı diğer kralların gücünü yitirecek ama Koreş'in gücünü artıracaktı (45:1'le ilgili nota bakın).

ki: Bu iki harfli sözcük büyük bir gerçeği -- Tanrı'nın amacını -- içerir. Tanrı amaçsız bir karar vermez, olayları da rastgele oluşturmaz. Amaçları ve eylemleri sürekli olarak O'nun kutsal özniteliklerine uyar. Tanrı niçin Koreş'e kuşak bağladı (güçlendirdi, 45:1)? Tüm ademoğullarının, O'nun varlığını tanımaları ve başka hiçbir Tanrı'nın olmadığını kabul etmeleri için Koreş'i kullandı. Tanrı her bir insanı belirli bir amaç için yaşatır. Ne var ki, çoğu kişi bu amaç nedir, o amaca nasıl uyabilir diye sormaz. Tanrı'yı hoşnut etmek isteyen şunu düşünmelidir: Tanrı beni bu çağda yaşamaya çağırdı. Öyleyse, beni çağdaşlarım arasında belirli bir görev için seçti. Tanrı, belirli bir

görev için seçtiğine göre, o görev için beni donatır. Tanrı bana güvenilir bir işçi olmak için yardım eder (Filipililer 1:6; 1. Selanıkliler 5:24).

45:5,6 Rab Ben'im ve başkası yoktur; Ben'den başka Allah yoktur: «Tanrı» unvanını taşıyan ilahlar sahtekardır, düzmece ve uydurmacılardır. Tanrı uluslara, yalancı ilahların gücü olmadığını, Kendisinden başka hiçbir Tanrı olmadığını öğretmek için Koreş'e başarı sağladı. Koreş bunu unutmamalıydı. Devletlerin önünde yılmalarının (45:1) kendi gücüyle olduğunu düşünerek kendini bir tanrı sanmamalıydı.

45:7 ışık, karanlık: Doğu düşüncelerinde yaygın bir inanca göre birbirlerine karşı sürekli savaşan iki ilke vardır: İyilik ve kötülük, ışık ve karanlık. Pers-Medler arasında Ahuramazda ve Ehrimen olarak adlandırılmışlar (Temel Britannica, 19. Cilt, s. 249). Tanrı hem ışığı hem karanlığı yarattığını (Tekvin 1:1-5) bildirerek her ikisinin de üzerindeki yetkisini vurgular. Yalnız bu bilgiden Tanrı'nın günahı yarattığı çıkarılmamalıdır (Yakup 1:13; 1. Yuhanna 1:5). «Karanlık» için kullanılan İbranice sözcük olan, «ra», bir başka anlamında «zarar, yıkım, belâ, terslik, aksilik» demektir. Tanrı günahı yaratmadı, ama günahın sonucunun hoş olmayacağını kesinleştirdi (Süleyman'ın Meselleri 22:8; Hezekiel 18:4; Galatyalılar 6:7,8).

İki kavram sık sık karşılaştırılır.

1. Karanlığın (kötülüğün), kişinin bulunduğu durumun rahatsız edici yönleri olduğuna inanılır. (Ne var ki, olumsuz sayılan etkenler kişinin özyapısında çok değerli nitelikleri oluşturur. O etkenlerin bunca önemli ve olumlu etkisi varken hiçbir bakımdan olumsuz sayılmaz).
2. Karanlık (kötülük), kişinin iradesinin günahlı yönünü belirtir. Kişi, karanlığın bu ikinci anlamını kavramadan ve Tanrı'ya karşı sözdinlemeziği yüzünden sorumluluğu olduğunu kabul etmeden karanlıktan özgür olamaz.

ışık, karanlık, barışıklık, bela: Tanrı, herkesin gereksinimine göre yararlı bir oranla sevinç ve üzüntü, esenlik ve sıkıdüzen gönderir (Amos 3:6).

45:8 bulutlar salah akıtsın, toprak açılsın ve kurtuluş meyvesi versin: Olayların sırasına dikkat edin. İlk yukarıdan doğruluk akıtılır. Toprak ise doğruluğu kabul etmeye hazırdır (Luka 8:15). Kabul edişinin sonucu olarak topraktan kurtuluş ürünü olan doğruluk biter (Mezmur 85:11). Bu simgede belirtildiği gibi kişinin günahattan bağışlanması, sonsuz yaşama kavuşması, gökte başlar. İlk sonsuz yaşam isteyen kişi, Tanrı'nın İsa Mesih'te sunduğu doğruluğu armağan olarak almalıdır. Sonsuz yaşam sahibi olduktan sonra tanrısal ürünler kişinin yaşamında görünmeye başlar (Haberciler'in İşleri 26:20).

45:9 kendine şekil verenle çekişenin vay başına: Kurtuluş sahibi olmak yalnız Yahudiler'e özgü değildi (45:22; Haberciler'in İşleri 8:30,36-38; ve son günlerde, 2:2, 14:1,2; 19:18-22; 60:3-14; Mezmur 68:31; 72:11). Pavlus, İsraililer'in buna karşı gelerek Tanrı'yı suçlar gibi olduklarını anlattı (Romalılar 9:6-8,14-16,20,21; Yeşaya 29:16; Yeremya 18:1-6; 19:1,10,11).

bir çömlek parçası: Tanrı Adem'i yerin toprağından yaptı (Tekvin 2:7).

şekil verene, «Ne yapıyorsun?»: Yaratıcı'yı eleştiren kişi, kendisinde bulunmayan bir bilgiye sahip olduğunu ileri sürer. Hiçbir kişinin Tanrı'yı eleştirmek için ne yetkisi ne yeteneği vardır. Buna çok dikkat edilmeli! Eleştirici düşünceler yitirici eylemlerde son bulur. Örneğin, Tarsus'lu Saul Mesih'i hor gördü. Ayrıca hor görmekle kalmadı, kendini Mesih inanlılarını yok etmeye adadı. İnsansal düzeyde de eleştirmek tehlikelidir. Çocuklar annebabalarının hatalarını eleştirdikçe,

başkaldırma ruhu doğar (45:10); o da yitirici hareketlere yol açar. Eleştirmekle boyun eğmemek arasında sıkı ve yıkıcı bir bağlantı var.

45:11 İsrail'in Kuddûsu: Kendi özniteliklerine karşı hareket edemeyen Tanrı ayrıklık (istisna) olmadan doğruluk yapar (2. Timoteos 2:13).

gelecek şeyleri Ben'den sorun; oğullarım için ... Bana emredin: Tanrı'yı suçlayarak O'nunla çekişecekleri yerde (45:9) insanlar O'nun tasarısını anlamak için O'ndan bilgelik dilesinler. Nehemya (Nehemya 1) ve Daniel (Daniel 9:1-23) bunu yaptılar.

45:12 dünyayı Ben yaptım: İsrail'in Tanrısı dünyanın Yaratıcısı ve Hakimi'dir. Bu son derece güven sağlayan bir gerçektir. Yüce Olan, gerçekten saptıran ve hileyle davranan sahte ilahlar gibi değildir. «Hak söyleyen ve doğru şeyleri Bildiren»dir (45:19). O'nu dinleyen kişi ne yanılır ne de zarar görür.

gökleri Benim ellerim yaydı: (44:24)

onların bütün ordusuna emrettim: «Ordu» için kullanılan söz bazen yıldızlar için kullanılır. Ne var ki, «emretmek» olarak çevrilen «tsâvah» sözcüğü, çoğunlukla kişisel bir nesneyle kullanılır. Buna göre «ordu» sözcüğü melekleri anlatır.

45:13 Ben onu hakla ayağa kaldırdım: Tanrı, 1). Yerusalem'i bina etsin, ve 2). İsrail'i sürgünden karşılıksız salıversin diye Koreş'i (41:2'yle ilgili nota bakın; 44:28; 45:1-6) güçlendirdi (41:25'le ilgili nota bakın).

şehrimi o bina edecek: (44:28)

bedel ve hediye almadan: Koreş bir ilkörnektekiler olarak İsa Mesih'i andırır (45:1'de «mesih»le ilgili nota bakın). İsa Mesih'in günahlılara sağladığı sonsuz yaşam ne bedelle ne de armağanlarla elde edilir. İman eden bağışlanır (55:1; Romalılar 3:24). İsa Mesih bunu özveriyle yapar. Ne var ki, Koreş'in amaçları arasında İsraililer'in kendisiyle Mısır arasında elverişli bir tampon devlet olacağı düşüncesi de bulunabilirdi.

45:14 Mısır'ın emeği ... senin olacak: İsrail yıpranmış ve yoksul durumda sürgüne gitmişti. Yetmiş yıl sonra kendi sahip oldukları, Yerusalem'i yeniden bina etmek için yine de yetmeyecektir. Ama Tanrı onlar için araya girmekten hiç yorulmadı. Koreş yendiği ulusların zenginliklerini İsrail'le paylaştı, Nebukadnetsar'ın tapınaktan aldığı çapul malını geri verdi, halkını Yerusalem'e dönenlere armağan vermeleri için isteklendirdi (Ezra 1:4-11).

adamlar senin ardınca yürüyecekler ... sana yalvarıp diyecekler, «Gerçek Allah sende, ve başkası, başka Allah yoktur»: İsraililer'in mal edinmelerinden daha önemli bir nokta vardı: Yahudiler'in sürgünden döndüklerini görenler, ulu Tanrı'yı tanıyacak ve kendilerini O'na teslim edeceklerdi (Ester 8:17; Zekarya 8:23; 1. Korintliler 14:24,25).

45:15 Kendini gizleyen Allah: Tanrı, günah yüzünden insanlardan Kendisini gizler (57:17; Mezmur 77:19). Yine de, Tanrı'ya ümit bağlamaktan vazgeçilmez (1:18-19; 8:17; 55:8,9).

ey Kurtarıcı: Tanrı'nın İsrail'i sürgünden özgür kılması, Mesih'in günahlıları günahın köleliğinden kurtarmasını akla getirir. Bu nedenle önceki olay sonrakinin simgesi olarak görülür («Mesih'i'ne»

sözcüğüyle ilgili nota bakın, 45:1). Tanrı Kurtarıcı'dır. Yalancı ilahlar kesinlikle kurtaramaz (45:20).

45:16 hepsi utandırılacak hem de rüsvay olacaklar: «Hak söyleyen ve doğru şeyleri Bildiren»in ardınca gitmeyenler, yalana inanır, kutsallık ve sonsuz yaşam yolundan sapar. Bunun sonucu utanç, rezillik ve yitimidir (42:17; Mezmur 97:7).

45:17 ebedler ebedince utandırılmayacaksınız ve rüsvay olmayacaksınız: Yalancı ilahlara tapınanların sonu (45:16) imrenilecek gibi değildir ama Tanrı'ya dönenlerin kavuşacakları güvenlik ve esenliği açıklayacak söz bulunmaz (50:7; 54:4). «İsrail, Rabbin eliyle sonsuz kurtuluşla kurtulacak!»

45:18 onu boşuna yaratmayan, üzerinde oturulsun diye: (Tekvin 1:26). Dünya ateşle temizlendikten sonra da onda oturulacaktır (65:17; 66:22; 2. Petrus 3:13).

45:19 Ben gizlide, karanlık diyarının bir yerinde söylemedim: (Yeremya 2:31). İsa Mesih de aynı şeyi bildirdi (Yuhanna 18:20).

Beni boş yere arayın, demedim: Tanrı Kendisini ve kutsal koşullarını şöyle tanıttı/tanıtmaktadır:

1. Yaradılıшта
2. Tarihte
3. Vicdana yazılan ahlaksal ölçütlerde (Romalılar 2:15)
4. Kutsal Sözü'nde

Tanrı Kendisini bu yollarla bildirerek insanları barışa çağırılmaktadır (1:18; 8:19; 48:16; 55:6,7; 2. Korintliler 6:2). O'nu izleyenden bazen zor koşullara göğüs gemesi beklense de, hiç kimse «Tanrı bana verdiğinden çok benden aldı» diyemez (Markos 10:29,30; Yeşaya 64:4; 1. Korintliler 2:9). Kişinin Tanrı'yla kutsal bir ilişkide bulunması, bütün gereksinimlerini karşılar:

1. Kişi günahından bağışlanmak için dinmez bir özlem duyar.
2. Kişi Tanrı'nın doğruluğundan pay almak için dinmez bir özlem duyar.
3. Kişi Tanrı'yla barış içinde yaşamak için dinmez bir özlem duyar.
4. Kişi doğru olanı yapmak için güçlenmek için dinmez bir özlem duyar.
5. Kişi geleceği konusunda güvenlik bulmak için dinmez bir özlem duyar.

Tüm bu gereksinimlerin karşılanması için hiç kimse Tanrı'yı boş yere aramaz.

45:20 oyma putların odununu taşıyanlar: Yalancı ilahlara tapınanların güçsüz bir tahta parçasını yüceltmek için bu denli çaba harcaması şaşkınlık yaratacak bir durumdur (46:1; Yeremya 10:5; Amos 5:26)!

45:21 Ben'den başka Allah, hak Allah ve Kurtarıcı yok: Bu bir bölümde tek Tanrı'nın var olmasının sekiz ayette vurgulanması göz çarpıcıdır (45:3,5,6,14,15,18,21,22). Ayrıca (43:10-13; 46:9).

hak Allah ve Kurtarıcı: İnsanlar çoğunlukla adalet ve kurtarma kavramlarının birleşmesini tuhaf görür. Daha çok adalet ve yargı kavramları, düşüncede birleşir. Ne var ki, Tanrı insanları günahından kurtarmakta haksız değildir, adaletini de çiğnemez. Gerektiği gibi günahı yargılamıştır. Yalnız günahın bedelini insanlardan sormadı, gereken cezayı Kendisi çekti.

Hak Tanrı insanları kurtarmakta, onlara acımakta adaletlidir.

1. Tanrı insanları, başkalarının getirdiği belalardan kurtarır (Tekvin 32:11; Hakimler 10:11-12; 1. Samuel 7:3; 2. Krallar 20:6; 1. Tarihler 16:35; Mezmur 7:1; 43:1; 119:134; 143:9; Yeşaya 19:20; 38:6; Daniel 3:17; 6:20-22).
2. Tanrı insanları, saflık, güçsüzlük ve bilgisizlikten doğan sonuçlardan kurtarır (Mezmur 72:12; 82:3,4).
3. Tanrı doğadaki felaketlerden kurtarır (Mezmur 33:18-20).
4. Tanrı insanları, günahları için cezalandırarak onları kurtarmakta adaletlidir (İbraniler 12:5-11).
5. Tanrı insanları günah işlemekten korur (Mezmur 56:13; Matta 6:13; Romalılar 7:24-25; 1. Korintliler 10:13; Galatyalılar 1:4; 2. Timoteos 4:18; 2. Petrus 2:9).
6. Tanrı, uygun gördüğü sıklıkla düzenin amaçlarını oluşturunca insanları o sıklıkla düzenden kurtarır (Mezmur 39:10-13 ve 40:1).
7. Tanrı, insanların günah borcunu gönüllü Oğlu'na yükleyerek onları bağışlar (Mezmur 39:7-8; 79:9; 1. Petrus 3:18; 1. Yuhanna 1:9).

45:22 ey dünya uçları, Bana yönelin de kurtulun: Kayra çağrısı, herkese yöneliktir (Sayılar 21:5-9; Yuhanna 3:14,15). Günahın köleliğinden kurtulmak için Tanrı'ya yönelmek gerekir. Tanrı'ya yönelmek için günah yaşamına sırt çevirmek gerekir; tövbenin anlamı budur. Günahın peşinden koşmayı sürdürürken insan Tanrı'ya yönelemez. Olanaklı olsaydı ikiyüzlülük sayılacaktı, ama yüce Tanrı bu saygısızlığı kabul etmez (55:7; Yeşu 24:24; Matta 6:24; 1. Korintliler 10:18-22; 2. Korintliler 6:14-7:1).

45:23 Kendimle ant içtim: (İbraniler 6:13,16)

her diz önümde çökecek: (Romalılar 14:11)

her dil Bana ant edecek: Ant edenlerin, Tanrı'ya bağlı kalacaklarına ilişkin söz verdikleri anlamına gelebilir (65:16).

45:24 insanlar O'na gelecekler: (19:22)

utandırılacak: (45:16)

45:25 bütün İsrail: (Romalılar 2:28,29; 11:26)

Rab'de suçsuz olup övünecekler: (45:17; Yeremya 9:23,24; 1. Korintliler 1:31; 2. Korintliler 10:17)